

Ohjeet portfolion tekemiseen

Portfoliopedagogiikkaa ja
tukea portfolion muokkaamiseen

2023

Helsinki

Sisällysluettelo

1. [Portfoliopedagogiikka osana laadukasta varhaiskasvatusta ja esiopetusta](#)
  - [Ryhmäportfolion pedagoginen sisältö ja dokumentointi](#)
  - [Ryhmäportfolio osana suunnittelun, dokumentoinnin ja arvioinnin kokonaisuutta](#)
  - [Ennen portfolion työstämistä](#)
2. [Pedagogiset ohjeet mallipohjan hyödyntämiseen](#)
  - [Tarrat](#)
  - [Ryhmän pedagoginen suunnitelma -kooste](#)
  - [Ilmoitustaulu](#)
  - [Viikko- ja teemadiat](#)
  - [Arviointidiat](#)
3. [Esimerkkejä](#)
  - [Ryhmän pedagoginen suunnitelma –kooste](#)
  - [Ilmoitustaulu](#)
  - [Huomioitavaa-dia](#)
  - [Viikko- ja teemadiat](#)
  - [Arviointidia](#)

4. [Saavutettavuus, kuvausluvut ja tekijänoikeudet](#)
  - [Saavutettavuus](#)
  - [Kuvausluvut ja tekijänoikeudet](#)
5. [Liitteet](#)
  - [Liite 1: Lasten osallisuus portfoliopedagogiikassa](#)
  - [Liite 2: Esi- ja alkuopetuksen yhdessä oppiminen](#)
  - [Liite 2: Esi- ja alkuopetuksen yhdessä oppiminen portfoliossa](#)
  - [Liite 3: Ilmiöjakso portfoliossa](#)
  - [Liite 4: Kesäaika portfoliossa](#)

1.

Portfoliopedagogiikka osana laadukasta varhaiskasvatusta ja esiopetusta

Ryhmäportfolion pedagoginen sisältö ja dokumentointi

- **Dokumentoinnin tarkoituksena** on kerätä tietoa lapsille tärkeistä kokemuksista, vertaissuhteista, kiinnostuksen kohteista, oppimisen prosesseista ja ryhmän oppimistavoitteista.
- **Dokumentteja ovat** lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, piirroksset, valokuvat, videot, tarinat, haastattelut ja leikkien havainnoinnit.
- Kerätyn materiaalin avulla tutustutaan lasten elämään ja ajatuksiin sekä saadaan tietoa heidän osaamisestaan ja tarpeistaan.
- Pedagoginen dokumentointi on menetelmä, jossa kerätyt dokumentit otetaan aktiiviseen käyttöön, ja ne toimivat pohjana arvioinnille ja toiminnan kehittämiseksi.

- **Ryhmäportfolio** on yksi pedagogisen dokumentoinnin menetelmä, jonka avulla lapsiryhmän toimintaa ja oppimisprosesseja tehdään näkyväksi.
- Portfoliotyöskentely vaatii tiimiltä ajankäytön suunnittelua ja työnjakoa.
- Tiimissä keskustellaan siitä, **mihin** pedagogisella dokumentoinnilla juuri tässä lapsiryhmässä **tähdätään, minkälaisia tavoitteita** ryhmän pedagogiselle toiminnalle **asetetaan** sekä **miten lasten osallisuus toteutuu**.
- Portfolioiden jakaminen ja esittely on tärkeä pedagoginen mahdollisuus, joka vahvistaa ryhmän lasten yhteisiä kokemuksia ja osallisuutta.
- Portfolio mahdollistaa toiminnan ja oppimisprosessien näkyväksi tekemisen huoltajille.

Suunnittelu, dokumentointi ja arviointi

Miten huoltajat saavat osallistua ja mitä tietoa heiltä tarvitaan?

Kehitä

- Miten muokkaamme toimintaamme ja miksi?
- Mitkä toimintatavat pidämme ennallaan ja miksi?
- Olivatko valitut avointimenetelmät toimivia?

Havainnoi ja selvitä lapsen näkökulma

- Mitkä ovat lapsen mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja tarpeet?
- Miten mahdollistamme lapsen oman näkökulman esiin tuomiseen?

Lapsen vasu

Ryhmän pedagoginen suunnitelma

Miten lapset ovat mukana?

Toimi ja dokumentoi

- Kuvaten, videoiden, äänittäen, kirjoittaen, piirtäen dokumentoidaan toimintaa yhdessä lasten kanssa

Ryhmän pedagoginen suunnitelma arviointi- taulukot

Ryhmä-portfolio

Arvioi ja reflektoi

- Miten suunniteltu toiminta tuki lasten oppimista ja kehitystä?
- Miten vasun sisällöt toteutuivat?
- Missä erityisesti onnistuimme?
- Miten lapset arvioivat toimintaa?

Ennen portfolion työstämistä

Varaa toimintakauden alussa riittävästi aikaa portfolion ohjeisiin ja linkkeihin tutustumiseen.

- Tutustu
  - [Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan.](#)
  - [Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan.](#)
  - Yksikön toimintasuunnitelmaan.
- Voit tutustua myös
  - Opehuoneen teemoihin, joista saat hyviä vinkkejä ja ideoita pedagogisen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.
  - Oppiva-alustan KASKO_K2022_Varhaiskasvatus: Tuki pedagogiseen työhön -verkkokurssin Ryhmäportfolio-osioon (osio 3).

Muuta huomioitavaa

- Varatkaa toimintakauden alussa tarpeeksi aikaa lapsiryhmän havainnointiin, dokumentointiin (esim. leikit) ja tiedon keruuseen. Näin pystytte paremmin suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan ryhmänne pedagogista toimintaa vuoden aikana. **Millaisia lapsia, vahvuuksia, kiinnostuksen kohteita ja tarpeita ryhmässä on?**
- Miettikää esimerkiksi viikoittain tai kuukausittain, **mitä pedagogisia tavoitteita ryhmänne toiminnassa tulisi näkyä**. Miettikää, kuinka Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa, Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa ja yksikön toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet saadaan näkyviin omassa ryhmässänne.
- Pedagogisen dokumentoinnin osalta on hyvä pohtia, miten vastuu tiimissä jakautuu. **Kuka havainnoi, miten ja milloin?**

2.

Pedagogiset ohjeet mallipohjan hyödyntämiseen

Tarrat:

- Ryhmän portfolioon dokumentoitavan pedagogisen toiminnan tulee olla varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin.
- Lisäämällä tarroja portfolioon voit osoittaa, mihin vasun sisällöistä dokumentoitu toiminta liittyy.
- Tutustu laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueisiin Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa.
- Tutustu Kettu-materiaaliin Opehuoneessa.

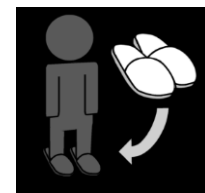
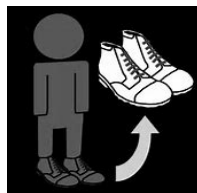
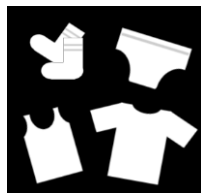
Ryhmän pedagoginen suunnitelma -kooste:

- Tiimi tekee yhdessä ryhmän pedagogisen suunnitelman. Pedagogisen työskentelyn tueksi varsinaisesta suunnitelmasta voi nostaa ryhmäportfolioon **ryhmän** lasten vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet sekä **toiminnan** pedagogiset tavoitteet.
- Nostot voi tehdä esimerkiksi ranskalaisilla viivoilla koostediaan.
- Koostetta voi päivittää toimintakauden kuluessa.
- **Huom.** Visuaalinen ilme varsinaisessa suunnitelmassa ja koosteessa on erilainen.

Ilmoitustaulu:

- Portfolio on ensisijaisesti pedagoginen työväline henkilöstölle, mutta se mahdollistaa myös toiminnan näkyväksi tekemisen ja tiedottamisen huoltajien kanssa.
- Portfolion alussa on pysyvä ilmoitustaulu. Ilmoitustauluun voit kirjata esim. tiedossa olevia päivämääriä ja muuta huomioitavaa (esim. vanhempainillat, valokuvaus, juhlat, retket).
- Voit hyödyntää tiedottamisessa myös kuvia ryhmän tarpeiden mukaan, esim. monikieliset vanhemmat (ks. [Papunetin kuvapankki](#)).

Esimerkiksi:

Viikko- ja teemadiat:

- Portfolion dioille dokumentoidaan **ryhmän pedagogista toimintaa**, joka perustuu varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin.
- Portfolioon voi dokumentoida toimintaa viikoittain, teemoittain tai yksikössä muutoin sovitulla tavalla.
- **Lasten osallisuus on tärkeää.** Miten huomioit lasten osallisuuden ja lasten ideoiden kuuntelemisen dokumentoidessasi toimintaa portfolioon? Onko käytössä pienryhmät, joissa esim. keskustellaan säännöllisesti lasten kanssa/ tehdään uutinen/ suunnitellaan jatkoprojekti kiinnostavasta toiminnasta tai aiheesta?
- Dioille voi lisätä ryhmän toiminnasta kuvia ja videoita. Saavutettavuuden näkökulmasta yhdelle dialle voi lisätä esimerkiksi 1-3 kuvaa. Yksi video yhtä diaa kohden riittää, jotta videon sisältö on helposti katsottavissa.
- Dioissa voi olla myös toimintaa kuvaavaa tekstiä, lasten kommentteja tai puhekuplia, joissa lasten näkökulma tulee näkyviin.
- Viikko- ja teemadian mallipohjaa voi muokata.

Arviointidiat:

- Ryhmän pedagogista toimintaa arvioidaan sekä ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan että ryhmän portfolioon. Tiimin ja lasten kanssa pohditaan, miten toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat ja miten toimintaa voidaan kehittää. (Mitä mieltä lapset olivat toiminnasta ja mitä toiveita heräsi?)
- Miettikää yhdessä, miten keräätte lasten ajatukset ylös. Arvioitko toimintaa yhdessä lasten kanssa kuukausittain vai teettekö arviointia vähitellen erilaisen toiminnan jälkeen?
- Arviointidioille voi kirjata esimerkiksi puhekuplien sisään lasten mielipiteitä.

Vinkki: Viikko- ja arviointidioja voit muokkaa yhdessä lasten kanssa esimerkiksi kosketusnäytön avulla. Kosketusnäytöstä liitetään HDMI- ja USB-kaapelit tietokoneeseen, jolloin tietokoneen näytön ja kosketusominaisuuden saa heijastettua kosketusnäytölle. Näin portfolioa on helpompi tarkastella ja työstää lasten kanssa.

3.

Esimerkkejä

Ryhmän pedagoginen suunnitelma 2023–2024

Ryhmämme vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, tarpeet ja tavoitteet toiminnalle:

Lasten vahvuudet

- Liikunnallisuus
- Innostus
- Avuliaisuus

Lasten kiinnostuksen kohteet

- Eläinleikit
- Metsäretket
- Avaruus

Mitä pedagogisia tavoitteita ryhmämme toiminnalle asetetaan, kun huomioidaan ryhmän vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet?

- Leikkitaitojen vahvistaminen
- Kaveri- ja ryhmässä toimimisen taitojen tukeminen
- Selkeän struktuurin luominen ryhmään tarkkaavuuden tukemiseksi

Ryhmän käytänteet ja toimintatavat:

Pyydämme ilmoittamaan poissaoloista ryhmään tekstiviestillä klo 9 mennessä, p. 09 310 11111.

Muistilista:

- Kädet pestään ennen ryhmään saapumista.
- Vaatteet ja muut tavarat nimikoidaan.
- Mukaan säänmukainen varustus ja varavaatteet.
- Sisätiloissa lapset käyttävät tossuja.

Viikoittain toistuvat tapahtumat:

Portfolioperjantait:

Ryhmässä työskentään yhdessä portfolioita arvioimalla toimintaa ja suunnittelemalla tulevaa.

Salivuorot syksyllä 2023:

Keskiviikkoisin klo 10–11
Perjantaisin klo 9–10

Muut toistuvat tapahtumat:

Päiväkodin yhteinen lauluhetki tiistaisin klo 10.30–11

Huomioitavaa tässä kuussa:

Päiväkodin yhteinen liikuntapäivä pe 25.8.2023.

Leikkirauhan julistaminen ke 30.8.2023

[Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma](#)

[Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma](#)

Facebook: [Helsinki Oppii](#)

Twitter: [Helsinki Oppii](#)

Huomioitavaa elokuussa

Elokuun pedagogisena tavoitteena on kaveri- ja ryhmässä toimimisen taitojen vahvistaminen. Erityisesti kiinnitämme huomiota toisiimme tutustumiseen, yhteisten toimintatapojen rakentamiseen ja me-hengen luomiseen.

Lapsilta nousseet ideat ja havainnot:

- "Voidaanko mennä metsään tarkistamaan, onko puissa vielä lehtiä?"
- "Mä tykkään, kun tehdään omaa elokuvaa tabletilla!"

Elokuun ohjelma / tärkeitä informoivia asioita yms.

Pe 25.8.2023

Päiväkodin yhteinen liikuntapäivä. Aiheena toiminnalliset tutustumisleikit. Huoltajat tervetuloa mukaan! Mukaan tarvitset säänkestävät varusteet ja hyvät kengät.

Ke 30.8.2023

Leikkirauhan julistaminen (vrt. koulurauhan julistaminen). Mukaan saa ottaa oman eläinaiheisen pehmolelun.

Viikko 31

Me opeteltiin kuvaamaan padilla ja se oli aika hauskaa! En ollut ennen tehnyt sellaista.

Mä sain antaa mun kaverille samalla ohjeita, kun se puki.

Me kaikki saatiin olla kuvaajia ja sit meitä kaikkia kuvattiin. Mua vähän jännitti.

Viikko 32

Tutkimme ja ihmettelimme luonnon muuttumista ja kesän etenemistä. Lapset tutustuivat Retki-kettuun. (Kts. Kettu-kirja ja Retki-ketun kypälät.)

Lapset tykkäsivät Retki-ketusta ja kertoivat, millaisia asioita he löysivät metsästä. Yhdessä päätimme jatkaa tutkimuksia ja tehdä ryhmän oman metsäkirjan.

Viikko 33

Edellisen viikon metsäretki innosti lapsia tutkimaan oravaa. Retki-kettu sai kaverikseen Onni-oravan.

Padilla oli kiva kattooa retkeltä otettuja kuvia!

Tää orava kiipee latvaan saakka!

Mä en tiennyt, että orava osaa vaihtaa väriä talvella!

Viikko 34

Tutustuimme ohjelmointiin Bee-Bot-robotin avulla. Kokeilimme vastaavaa sovellusta myös iPadilla.

Helsinki

Ryhmän
portfolio

Tää on kivaa!

Lasten näkemyksiä, havaintoja ja tunteuksia toteutuneesta toiminnasta

Oli kivaa, kun käytiin
Annantalossa
leikkimässä sirkusta.

Se Bee-Bot-
robotti oli tosi
hauska!

Mä haluaisin
leipoa
päiväkodissa.

En tykkää nukkua
päiväunia.

Voidaanko tehdä
sirkustempuja
metsässä?

Mikä onnistui ja
miksi?

Mikä ei sujunut
odotusten mukaan
ja miksi?

Mitä tekisimme
toisin?

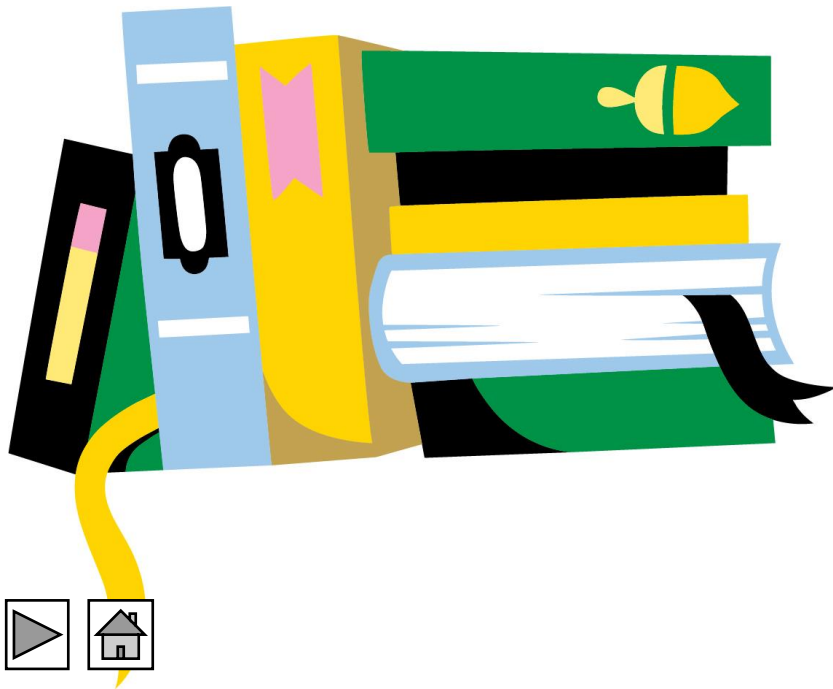
Mistä lapset saivat
onnistumisen
kokemuksia?

Miten toimimme
ensi kerralla?

4.

Saavutettavuus, kuvausluvut ja tekijänoikeudet

Saavutettavuus

- Huomioi portfoliota tehdessäsi **saavutettavuus**:
  - Selkeä ulkoasu.
  - Kaupungin suosituksena on käyttää fonttia **Arial**.
  - Kuvat selkeinä ja sopivan kokoisina sekä mieluiten ilman kehyksiä tai muita efektejä. Liialliset efektit saattavat vaikuttaa ulkoasun selkeyteen.
  - Värejä käytettäessä kontrastien riittävät erot. Värien runsas käyttö voi tehdä ulkoasun epäselväksi.
  - Kuvien ja tekstin käyttäminen niin, että kokonaisuus on selkeä.

Lisätietoa: Oppiva-alustalla Saavutettavuuden perusteet -verkkokurssi (kesto 20 min). Oppiva-alustalle pääset intran työkaluista tai Opehuoneesta.

Kuvausluvut ja tekijänoikeudet

- Tarkasta lasten **kuvausluvut**:
  - Portfoliossa ei saa näkyä muiden ryhmien tunnistettavia lasten kuvia.
  - Ilman kuvauslupaa lapsesta ei saa olla tunnistettavaa kuvaa portfoliossa.
- Portfolion kuvituksen on tehnyt Riku Ounaslehto. Kuvituksiin **ei saa** tehdä taiteellisia muunteluita, kuten omia lisäyksiä/piirroksia, muuttaa värejä, rajata kuvasta osia tai yhdistellä niitä uudella tavalla tai käyttää niitä muuhun tarkoitukseen kuin Helsingin kaupungin sisäiseen ja ulkoiseen viestintään kuvitusten aiheiden yhteydessä.

5.

Liitteet

Helsinki

Liite 1: Lasten osallisuus portfoliopedagogiikassa

Lapset osallisina portfoliotyöskentelyssä:

- Lasten osallisuuden takaamiseksi tärkeää on säännöllisyys:
  - Milloin, missä ja miten tehdään?
- Kuka päättää mitä dokumentoidaan?
  - Lapset mukana valitsemassa kuvia ikä- ja kehitystaso huomioiden.
- Lasten arviointia toiminnasta, esimerkiksi:
  - Peukkutarrat, sydäntarra, puhekuplat, emojiit yms.

Ideoita lasten tukemiseen sisällöntuottajina:

- Lapset toiminnan arvioijina (pohjan hyödyntäminen / dia 58, tai esimerkiksi *My day* -video)
- Kamerakynäpedagogiikka ja erilaiset kuvaustehtävät
  - Kuvaa, mikä on kivaa/tylsää, missä olet onnistunut tai mitä haluaisit oppia yms.
- Äänitteet ja videot
  - Mitä pidit tai mitä jäi mieleen kirjasta/maalaamisesta/leikistä/jumpasta/retkestä yms.?
- Lapsen oman arviointidian hyödyntäminen
  - Jokainen lapsi voi täyttää oman arviointidian esimerkiksi kerran toimintakauden aikana.
  - Esimerkki diassa 60.

Viikon tähtireportterit

Lasten etunimet:
Sumu ja Alex

**Näkemyksiäni, havaintojani ja
tuntemuksiani viikosta:**

“Oli kiva käydä metsässä retkellä.”

“En tykännyt, kun piti istua niin kauan
aamupiirissä.”

“Tykkäsin, kun sai ottaa valokuvia meidän
leikistä!”

Lapsi/lapset saavat esimerkiksi viikon ajan ottaa yhdessä ryhmän henkilöstön kanssa kuvia ryhmän toiminnasta (leikit, ruokailut, ulkoilu, retket yms.) ja valita, mitkä kuvat portfolioon viikko- ja teemadioille laitetaan.

Lapsi/lapset voivat laittaa sydäntarran mieluisinta toimintaa kuvaavan kuvan/videon päälle. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää peukkutarroja (peukku ylös – tykkäsin / peukku alas – en tykännyt)

Viikko 35

Tykkäsin, kun sai ottaa
valokuvia meidän leikistä!

Oli kiva käydä
metsässä retkellä.

Lapsen omat arviointisivut: Sumu

Lempiasiani/-leikkini päiväkodissa:

**Näkemyksiäni, havaintojani ja
tuntemuksiani päiväkodista:**

“Tykkään eniten kavereista.”
“Ja sit tykkään Legoista.”

Toiveitani ja ideoitani syksyille/keväälle:

“Odotan, että mennään
Liikennekaupunkiin!”
“Haluaisin oppia luistelemaan.”

Liite 2: Esi- ja alkuopetuksen yhdessä oppiminen

- Yhdessä oppiminen on esi- ja alkuopetuksen oppijoiden yhteistä, suunnitelmallista ja säännöllistä toimintaa, jonka tavoitteet ja sisällöt nousevat esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien yhtymäkohdista.
- Yhdessä oppiminen tukee oppijan yhtenäisen oppimisen polun toteutumista ja osallisuutta. Yhteistyön myötä koulun tilat ja tavat tulevat tutuiksi tuleville koululaisille. Esi- ja alkuopetuksen toimintakulttuurit yhtenäistyvät (esim. yhteiset ohjaustavat ja käytänteet, säännöt ja tukimuotojen käyttö), mikä luo oppijalle turvallisuuden ja tuttuuden tunnetta. Yhteistyö vahvistaa myös opettajien oppilaantuntemusta ja ajatusta yhteisistä oppilaista.

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken.

Esi- ja perusopetuksen siirtymäyhteistyön visio Helsingissä on toimintakulttuurien aktiivinen jakaminen ja lapsen yhtenäinen oppimisen polku.

Helsingissä kaikki esiopetuksen lapset pääsevät tutustumaan toiminnallisesti perusopetukseen toiminta- ja oppimisympäristönä työskennellen yhteistyössä koululaisten kanssa säännöllisesti useamman kerran vuodessa esiopetusvuoden aikana.

(Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma 2016, s. 28–29;

Helsingin kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, s. 132)

Liite 2: Esi- ja alkuopetuksen yhdessä oppiminen

- Yhdessä oppimisen aiheet nousevat esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmista. Yhdessä oppimiselle voidaan valita yhteinen teema joko osaksi toimintakautta tai koko toimintakauden ajaksi. Yhteinen teema voi olla esimerkiksi oppimisen aihe tai jokin koululaisen taitoihin liittyvä asia. Monikielisyys ja kielitietoinen näkökulma ovat mukana kaikessa toiminnassa.
- **Koulun ja esiopetuksen henkilöstö laativat yhdessä oppimista varten vuosittain *Yhdessä oppimisen suunnitelman*.** Oppijat osallistetaan yhdessä oppimisen suunnitteluun ja arviointiin. Yhdessä oppiminen tehdään huoltajille näkyväksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.
- Yhdessä oppimisen suunnittelu ja arviointi toteutuvat kahdella eri tasolla: kokonaisvaltainen koko lukuvuotta koskeva suunnittelu ja arviointi, joka kirjataan *Yhdessä oppimisen suunnitelmaan* sekä yksityiskohtaisempi yhdessä oppimisen toimintahetkiä koskeva suunnittelu ja arviointi.

Liite 2: Esi- ja alkuopetuksen yhdessä oppiminen portfolioissa

- Portfolioon voi dokumentoida *Yhdessä oppimisen suunnitelman* mukaista toimintaa kuvauslupien mukaisesti. Lisäksi portfolioon voi lisätä yhdessä tehtyjä tuotoksia.
- Esiopetuksen tiimi voi pohtia konkreettisesti osana portfolio työskentelyä, mitä yhdessä oppiminen on oman esiopetusryhmän ja yhteistyöluokan kanssa:
  - Mikä on toiminnan tavoite tai keskeinen sisältö?
  - Miten lapset osallistuvat suunnitteluun ja arvioivat yhdessä toteutettua toimintaa?
  - Miten varmistetaan kaikkien lasten osallisuus yhteisessä toiminnassa?
  - Mikä on sopiva työskentelytapa?
  - Miten oppimisympäristöä hyödynnetään?
- Lasten näkökulmasta esiopetusvuoden toteutuneen toiminnan näkyväksi tekeminen voi auttaa vahvistamaan koululaiseksi siirtymistä. Yhdessä tehty portfolio voi toimia myös tuleville esiopetusryhmille inspiraation lähteenä sekä suunnittelutyökaluna.
- Portfolion avulla yhdessä oppiminen voidaan tehdä näkyväksi myös huoltajille.

Liite 2: Esimerkki toiminnan dokumentoinnista

Koululaiset kävi
kylässä eskarissa
ja me hypittiin
matikkaruutua.

Koulussa me
lajiteltiin värejä
pinoihin.

Liite 2: Esimerkki toteutuneen toiminnan arvioinnista

Yhteinen toiminta (lyhyt kuvaus sisällöistä):

- "Koululaiset kävi tekemässä meidän matikkaradan."
- "Me oltiin matikan oppitunnilla koulussa."
- "Koulussa me tehtiin matikkatehtäviä."

Lasten näkemyksiä, havaintoja ja tunteuksia yhteisestä toiminnasta:

- "Mä tykkäsin olla siellä matikan tunnilla."
- "Mua jännitti mennä sinne kouluun."

Seuraavia asioita toivottiin lisää yhteistoimintaan:

- "Mä haluan jo kouluun!"
- "Mä haluaisin koulusta uusia kavereita."
- "Voidaanko mennä uudestaan matikan tunnille?"

Mikä onnistui ja miksi?

Mikä ei sujunut odotusten mukaan ja miksi?

Mitä tekisimme toisin?

Mistä lapset saivat onnistumisen kokemuksia?

Miten toimimme ensi kerralla?

Liite 3: Ilmiöjakso

- Ilmiöoppimisessa tutustutaan johonkin kiinnostavaan teemaan eli ilmiöön yhdessä lasten kanssa.
- Ilmiö voi löytyä lasten itse keksimänä, heidän leikeistään ja mielenkiinnon kohteistaan, lasten tarpeista, vasun tavoitteista tai kaikista näistä yhdessä.
- Keskeistä on kaikkien lasten virittäminen ilmiön pariin, jotta yhdessä tutkiminen innostaa kaikkia.
- Tavoitteena on ohjata lasta tutkimaan, esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia sekä toimimaan yhdessä muiden kanssa.
- Ilmiöön perehdyttäessä lopputulos voi olla yllätys!

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun ilmiöpohjaisen opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle. (Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma 2016, s. 16)

Ehetytty pedagoginen toiminta mahdollistaa **ilmiöpohjaisen oppimisen, asioiden ja ilmiöiden laaja-alaisen tarkastelun ja tutkimisen**. Lasten mielenkiinnon kohteet ja kysymykset ovat toiminnan keskeinen lähtökohta.

Aihepiirit voivat nousta esimerkiksi leikeistä, saduista, retkistä tai spontaaneista vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma s. 28)

Liite 3: Ilmiöjakso

- Ilmiöoppimisessa lasten omaan elämään ja kiinnostuksen kohteisiin liittyviä kysymyksiä lähestytään **tutkivan oppimisen menetelmin**, jossa lasten kysymykset ja niihin vastausten etsiminen ohjaavat työskentelyä.
- Tietoa etsitään monenlaisin tavoin, esim. hyödyntämällä kirjallisuutta, haastattelemalla asiantuntijoita, käyttämällä digivälineitä, draamaa, musiikkia ja taidetta ja vieraillemalla erilaisissa kohteissa.
- Ilmiöoppiminen kulkee mukana kaikessa oppimisessa ja joskus ilmiön tutkiminen voi kestää kaksi viikkoa, joskus koko toimintakauden.
- Voit hyödyntää ilmiöoppimisen suunnittelun ja toteutuksen sekä oppimisen arvioinnin tueksi kehitetyt työvälineet: [Opettajan kortit](#) (PDF)

Liite 4: Kesäaika

- Kesäajan diapohjaa voi halutessaan käyttää, jos päiväkodissa niin yhdessä sovitaan. **Kesäajan dioista on hyvä keskustella yhdessä päiväkodinjohtajan kanssa.** Kesäaikana henkilökunta ja lapset vaihtuvat. Sopikaa yksikössänne, miten dokumentoitte kesäaikana. Toimiminen **kuvauslupien** mukaisesti on huomioitava myös kesäajan dioja käytettäessä.
- Kesäajan dokumentointi mahdollistaa kesän pedagogisen toiminnan arvioinnin ja näkyväksi tekemisen. Miten keräätte lasten ajatukset ja mielipiteet toiminnasta kesällä ylös? Arvioitteko yhdessä vähitellen, kuukausittain vai kesäajan lopussa?
- Kesäaikana voi järjestää esimerkiksi eriteemaisia toimintaviikkoja. Tärkeää on miettiä, mikä sopii omalle ryhmälle/kesäaikana mahdollisesti yhdistetyille ryhmille parhaiten. Voitte sen mukaan muokata kesäajan dioja teille sopiviksi.
- Portfolio mahdollistaa huoltajien tiedottamisen muistettavista asioista kesällä. Tällöin muita infokirjeitä ei välttämättä tarvita.

Työryhmä:

Hanna-Leena Muikkula
Kati Immeli-Vänskä
Kia Koreneff
Maileena Nieminen
Marianna Monter
Riku Ounaslehto
Tinka Ripatti
Veera Sivonen

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Helsinki

